

Täysistunto

Torstai 14.9.2023 klo 16.00—19.29

3.3. Suullinen kysymys hyvinvointialueiden rahoituksesta (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 8/2023 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Liike Nyt -eduskuntaryhmän kysymys koskettaa samaa aihepiiriä. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.31 **Harry Harkimo liik:** Arvoisa puhemies, ärade talman! Pääministeri Orpo, ennen vaaleja, kun oltiin vaalitentissä, teiltä kysyttiin, miten meinaatte korjata sotea. Te ilmoititte silloin, että kokoomuksen vetämässä hallituksessa tehdään korjaussarja. [Antti Kurvinen: Onko leikkaus korjaus?] Nyt hyvinvointialueet, niin kuin kuulumme, ovat 1,3 miljardia pakkasen puolella. Te leikkaatte nousevista menoista yli miljardin.

Otetaan esimerkiksi Pirkanmaan sairaanhoitopiiri. Siellä on sata miljoonaa pakkasella budjetti, ja sieltä irtisanotaan 500 ihmistä. Ympäri Suomea terveyskeskuksia lopetetaan. Ovatko sairaat loppuneet Suomesta? [Antti Kurvinen: Hyvä kysymys!]

Pääministeri Orpo, mikä se teidän korjaussarjanne on? [Antti Kurvinen: Leikkaus!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.32 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos jätetään ensin tämä menneiden kaivelu väliin [Naurua vasemmalta] ja todetaan, että se tilanne, missä me tällä hetkellä ollaan, on kuvaamamme kaltainen: Toista miljardia alijäämää on tulossa tältä vuodelta. Hoitoon ei pääse. Meillä on ennätyspitkät jonot erikoissairaanhoidon palveluihin, perusterveydenhuoltoon on edelleen vaikea päästä, vanhusten kotipalveluissa on pahempi kriisi kuin koskaan.

Me siis saimme tämän käteemme, [Välihuutoja keskeltä ja vasemmalta] ja tätä me lähdemme ratkaisemaan. Tätä me lähdemme ratkaisemaan, ja työtä tehdään tällä hetkellä. Tällä hetkellä tehdään työtä yhdessä hyvinvointialueiden kanssa, haetaan parhaita käytäntöjä, tuodaan sisälle uusia käytäntöjä, hyödynnetään yksityisen sektorin osaamista, digitalisatiota, houkutellaan työvoimaa. Me tehdään kaikkea sitä, mitä olisi pitänyt tehdä, kun varsinainen sote-uudistus tehtiin. [Krista Kiurun välihuuto] On aivan selvää, että parissa kuukaudessa tätä ei valmiiksi saada eikä tätä muutosta aikaan, mutta me olemme nyt aloittaneet. [Puhemies koputtaa] Se on iso työ, mikä meillä on edessä. Tämä on valtava haaste.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mattila, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2023 vp

16.33 **Hanna-Leena Mattila kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvinvointialueet ovat tekemässä päätöksiä palveluverkosta. Päätöksentekoa vaikeuttaa hallitusohjelmaan sisältyvä valtava leikkaus palveluiden rahoitukseen, joka johtaa paniikinomaisiin päätöksiin. Näistä aiheutuu pidemmällä aikavälillä enemmän haittaa kuin hyötyä. Mikäli ihmiset eivät saa yhteyttä ja tarvitsemaansa aikaa hoitajan, lääkärin tai hammaslääkärin vastaanotolle tai apua päihde- tai mielenterveyden ongelmiin, ihmisten tilanne vaikeutuu. Seurauksena on merkittävä kustannusten kasvu erikoissairaanhoidossa. Kaikki terveydenhuollon ammattilaiset, lääkärit ja hoitajat, ovat yhtä mieltä siitä, että ennaltaehkäisy ja hoitoon pääsy ajoissa säästää pidemmällä aikavälillä kokonaiskustannuksia. [Ben Zyskowitz: Aivan oikein!]

Hallituksen budjettineuvottelut ovat alkamassa ensi viikolla. Pääministeri Orpo, oletteko te ja hallituksenne valmiita kuuntelemaan terveydenhuollon asiantuntijoita ja luottamaan tutkittuun tietoon? Onko hallitus valmis perumaan budjettiriihessä täysin kohtuuttomat leikkaukset sosiaali- ja terveystalouteen? [Eduskunnasta: Hyvä kysymys! — Ben Zyskowitz: Nykytilanne on edellisen hallituksen luoma! — Vasemmalta: Ei muistella vanhoja!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

16.34 **Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt ensimmäisenä on hyvä muistaa se, että kun edustaja Mattila kysyi tässä leikkauksista, niin nythän on kyse siitä, että hyvinvointialueiden rahoitus tulee joka vuosi kasvamaan, ja me ainoastaan hillitsemme sitä kustannusten kasvua. [Annika Saarikon välihuuto]

Eli on hyvä muistaa, mistä me tässä puhumme. Ja se, mitä tässä ollaan tekemässä: te olette tehneet edellisessä hallituksessa hallinnon muutoksen, nyt on aika tehdä palveluiden muutos. Sitä hyvinvointialueet tekevät. Heillä on oma harkintansa, ja he arvioivat siellä. [Annika Saarikon ja Antti Kurvisen välihuudot] Ja tässä myöskin edustaja Harkimon kysymykseen samalla, että esimerkiksi kokoomuksen malli on ollut tässä ihan sama kuin koko hallituksen malli. Se on se, että pyritään saamaan ihmiset jonoista hoitoon mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. [Sanna Antikaisen välihuuto] Se on todella tärkeä asia. Tehdään tätä palvelurakenteen muutosta niin, että apua saa riittävän aikaisessa vaiheessa. Satsataan vaikuttavuuteen. Otetaan kaikki palvelutuottajat mukaan. Tähän liittyy myöskin Kela-korvaus, mitä ministeri Grahn-Laasonen vie eteenpäin. [Puhemies koputtaa] Digitalisaatio, liikkuvat palvelut, rahoitusmallin uudistaminen — meillä on monia välineitä, joilla nimenomaan näitä tavoitteita halutaan viedä eteenpäin. [Timo Harakka: Ette saaneet so-
tea viimeksikään aikaan!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

16.35 **Joona Räsänen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En tiedä, onko nyt hallituksen matematiikassa vai omassa matematiikassani ongelma, kun tällä hetkellä hyvinvointialueet ovat pakkasella sen reilun miljardin, minkä juuri kuulimme, [Jani Mäkelä: Se on edellisen hallituksen budjetoinnissa!] ja keinona tämän korjaamiseen on se, että annetaan vielä 1,4 miljardia vähemmän. Tämän yhtälön lopputuloksena sitten tapahtuvat ne kaikki hyvät asiat, joista äsken puhuitte, hoitoonpääsyn nopeuttaminen ja palveluista huo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2023 vp

len pitäminen ja niin edelleen. Kyllä, arvoisa hallitus, nyt jonkun matematiikka tässä on-tuu. Ei voi olla niin, että palveluita parannetaan antamalla yli miljardi euroa vähemmän rahaa. Arvoisa vastuuministeri, jos nyt ihan rehellisesti kaikille hyvinvointialueille sanotte suoraan, miten te luulette, että he voivat parantaa palveluita, [Puhemies koputtaa] jos te annatte heille yli miljardin euron verran vähemmän rahaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.37 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Väännetään tämä nyt kerran vielä rautalangasta: Hallitus on varautunut omassa budjetissaan ja tulevis-sa budjeteissa antamaan hyvinvointialueille lähes miljardin lisää rahaa joka vuosi — siis miljardin lisää rahaa joka vuosi. Me pyrimme hillitsemään kustannusten kasvua tekemällä loppuun sen sote-uudistuksen, jonka edellinen hallitus aloitti, laittamaan ne palveluketjut kuntoon, tekemään niitä kaikkia uudistuksia, jolloin me saadaan rahat riittämään ja tehok-kaammin käyttöön. Meillä on ympäri Suomen erinomaisia esimerkkejä, miten hyvin no-peasti pääsee hoitoon, saa hyvän palvelun ja on säästetty samalla rahaa. Se on täysin mah-dollista, ja meidän täytyy saada nämä parhaat käytänteet joka puolelle, eli samalla rahalla tehdä tehokkaammin.

No tyypillistä on, että te puistelette päätänne siellä, koska teidän ratkaisunne on ollut liian usein se, että kaadetaan vain lisää rahaa. [Veronika Honkasalo: Nyt on paksua!] Mut-ta kun sitä rahaa ei ole loputtomasti, niin käytetään ne veronmaksajilta kerätyt eurot tehok-kaammin ja paremmin, niin että ihmiset pääsevät hoitoon. Ei ole mitään muuta tietä kuin tämä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Saarikko, olkaa hyvä.

16.38 Annika Saarikko kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä keskuste-lunaihe on hyvin vakava. Me ollaan hyvinvointiyhteiskunnan ytimissä ja myös sen tavoit-teen ytimessä, mitä kaikki puolueet kannattivat, että Suomeen syntyisi semmoiset sosiaali-ja terveyspalvelut, jotka vihdoon painottavat peruspalveluita, [Vasemmalla: Kyllä!] niitä ensimmäisiä oven avaamisia palveluihin, lähipalveluita. Nyt tämä teidän linjanne, jossa on iso näkemysero keskustan kanssa, tekee edellytykset mahdottomiksi pitää kiinni lähipalve-luista — joita muuten kaikki puolueet pitivät tärkeinä vielä hyvinvointivaalien alla.

Mutta sen sijaan, että jankataan nyt näistä miljardeista: Olen luvannut, että keskusta tu-kee hallitusta oikeissa ja järkevissä kohdin, ja toivon, että sitten vastaavasti, jos me teem-me esityksen, tekin suhtautuisitte siihen vakavasti. Ehdotukseni on: Siirtäkää nopeasti Ke-lan maksamat matkakorvaukset, 300 miljoonan euron potti, osaksi hyvinvointialueiden ra-hoitusta. Annetaan Kelan jatkossakin maksaa ne, mutta se taksiralli ja tarkoituksenmukai-set lähipalvelut, joita tällä hetkellä maakunnissa tapahtuu... [Puhemies koputtaa] Muuttui-si näkökulma aika paljon, kun se potti ei olisikaan Kelan rahaa vaan samaa hyvinvointi-alueiden päättäjien ratkaisuvaltaa. [Puhemies koputtaa] Se vaikuttaisi lähipalveluiden säästämiseen. Ministeri Grahn-Laasonen, kannatatteko?

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2023 vp

16.39 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos rakentavasta otteesta, tässä oli hyvin erilainen sävy, että keskusta tuo ehdotuksia pöytään. Mielellämme jatkamme teidän kanssanne keskusteluja erilaisista rakentavista ehdotuksista, joita viime hallituskaudella tehty hallintouudistus nyt tarvitsee jatkokseen, että sote-palvelut oikeasti voisivat parantua, ja siihen hallitusohjelmassa on erittäin paljon edellytyksiä.

Semmoisen yksityiskohdan haluan tuoda tietoon, että helpotusta hyvinvointialueiden tilanteeseen on tulossa jo ensi vuoden alusta, kun korotamme Kela-korvauksia, eli yksityisen hoidon Kela-korvauksia. Se on hyvä askel. Se mahdollistaa nopeampaa hoitopääsyä, se mahdollistaa sen, että hyvinvointialueiden taakkaa pystytään hivenen keventämään, ja ennen kaikkea takaamaan sitä hoitopääsyä perustasolla, joka on oikeasti todella iso ongelma tällä hetkellä. Ihmiset ovat jonoissa ja odottavat pääsyä hoitoon. Edellinen hallitus leikkasi Kela-korvauksia melkein nolliin, ihan minimiin, ja nyt otetaan tässä korjausliike ja korotetaan Kela-korvauksia ihmisille, jotta hoitopääsy vauhdittuu. [Krista Kiurun välihuuto]

Kysymyksen käsittely päättyi.